

Order of Saint John of Jerusalem Knights Hospitaller — Malta

HET SYNODAAL PROCES | LEZING PETER DE CUBBER (27/04/2025)

1 INLEIDING

Het synodale proces verwijst naar een manier waarop de katholieke kerk (en soms ook andere kerken) samen **luistert, spreekt, en beslist** over belangrijke geloofs- en organisatiethema's. "**Synodaal**" komt van het Griekse woord **synodos**, wat "**samen op weg gaan**" betekent.

Heel simpel gezegd gaat het synodale proces ongeveer zo:

LUISTEREN

Eerst worden zoveel mogelijk mensen (leken, religieuzen, priesters, bisschoppen) uitgenodigd om hun ervaringen, zorgen en dromen te delen. Dit gebeurt vaak via bijeenkomsten, gesprekken of vragenlijsten.

DISCUSSIËREN EN ONDERSCHIEDEN

Daarna wordt alles besproken: **wat zijn de rode draden?** Waar roept de Geest ons toe op? Er wordt geprobeerd om samen te onderscheiden wat belangrijk is, niet via stemmen of debatteren, maar via **dialoog** en **gebed**.

FORMULEREN VAN CONCLUSIES

De bevindingen worden samengevat in documenten die uiteindelijk naar een hogere fase gaan, bijvoorbeeld een nationale synode of een wereldwijde bijeenkomst (zoals de bisschoppensynodes in Rome).

BESLISSINGEN NEMEN

Uiteindelijk nemen de bisschoppen samen, in verbondenheid met de paus, beslissingen. Maar het idee is dat deze beslissingen niet zomaar "van bovenaf" komen, maar geworteld zijn in de brede consultatie.

WAAROM IS HET SYNODALE PROCES BELANGRIJK?

Paus Franciscus heeft er veel nadruk op gelegd. Hij ziet het als een manier om de Kerk meer "samen" te maken: minder hiërarchisch van boven naar beneden, en meer luisterend naar de hele gemeenschap.

2 HET SYNODALE PROCES IN BELGIE

In België verloopt het synodale proces grotendeels in lijn met het wereldwijde traject dat paus Franciscus heeft uitgestippeld, maar met specifieke accenten die passen bij de Belgische Kerk. Hier is een overzicht van hoe het synodale proces in België concreet is verlopen en nog steeds evolueert:

START VAN HET PROCES (2021-2022):

In oktober 2021 lanceerde paus Franciscus wereldwijd het synodale proces. Alle bisdommen kregen de opdracht om een luisterfase te organiseren. In België hebben de acht bisdommen en andere katholieke organisaties dit opgepikt door:

- Parochies en gemeenschappen uit te nodigen om luisterbijeenkomsten te organiseren.
- Vragenlijsten en gespreksgidsen te verspreiden.
- Groepen te vormen waarin mensen samen in gesprek gingen over thema's als gemeenschap, participatie, liturgie, inclusie, en verantwoordelijkheid in de Kerk.

SYNTHESE OP DIOCESAAN EN NATIONAAL NIVEAU:

- Elk bisdom verzamelde de input uit de gesprekken en stuurde een diocesane synthese naar de Belgische bisschoppenconferentie.
- De Belgische bisschoppen stelden op basis daarvan een nationale synthese op die naar Rome werd gestuurd.

De Belgische synthese gaf duidelijke signalen:

- Een roep om meer inspraak van leken, vooral vrouwen en jongeren.
- Bezorgdheid over de plaats van LGBTQ+ personen in de Kerk.
- De nood aan een meer open, luisterende en toegankelijke Kerk.

CONTINENTALE FASE (2023):

Samen met andere Europese landen nam België deel aan de continentale fase. Hier werden de nationale syntheses gebundeld, besproken, en verfijnd op Europees niveau.

België leverde opnieuw input, met de nadruk op:

- ✠ De nood aan gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.
- ✠ Betere communicatie en samenwerking tussen leken, priesters en bisschoppen.
- ✠ Kritische vragen over het functioneren van gezag in de Kerk.

WERELDWIJDE SYNODE IN ROME (2023–2024):

België was ook vertegenwoordigd op de bisschoppensynode in Rome, waar leken voor het eerst ook stemrecht kregen. De Belgische afgevaardigden brachten de stem van de Belgische Kerk mee in het wereldwijde gesprek.

EN NU? HET PROCES GAAT VERDER:

- ✠ De Belgische bisschoppen hebben aangegeven dat synodaliteit een blijvend werkwoord moet zijn.
- ✠ Er wordt gewerkt aan meer permanente gespreksstructuren op parochiaal en diocesaan niveau.
- ✠ In sommige bisdommen (zoals Gent en Antwerpen) worden luisterprocessen en leiderschapsvernieuwingen verder uitgerold.

SAMENVATTING:

Het synodale proces in België is een stap-voor-stap zoektocht naar een meer luisterende, participatieve Kerk. Het is geen eenmalige oefening, maar wordt gezien als een nieuw kerkmodel, waarin samenwerking, dialoog en de Heilige Geest centraal staan.

3 OEFENING MET DE DEELNEMERS AAN DE LEZING**VRAAGSTELLING | “HOE KUNNEN WE ALS OSJ IN HET GESECCULARISEERDE VLAANDEREN ONZE IDEALEN BETER COMMUNICEREN MET JONGEREN?”**

In deze eerste fase van het synodaal proces komt iedereen één minuut aan het woord om concreet aan deze vraag invulling te geven. De anderen LUISTEREN. – Hierna volgt een opsomming van de antwoorden.

- ✠ De orde zou minder formalistisch moeten zijn: eenvoud siert.
- ✠ De leden zouden meer vrijwilligerswerk moeten doen waardoor we onze boodschap kunnen uitdragen door de handen uit de mouwen te steken. – Dienstbaarheid tonen in de gemeenschap.
- ✠ Onze missie is zeer waardevol en moet meer uitgedragen worden. De huidige maatschappij en vooral de jongeren hebben nood aan zingeving en spiritualiteit. Door ons *voorbeeld* en onze *levenshouding* kunnen we onze boodschap uitdragen en proberen ze “hedendaagser” te maken. We moeten de jongeren aanspreken in klare taal.

- ✠ We moeten de jongeren benaderen via hun eigen *tools*. De huidige instrumenten zijn o.a. *Facebook*. We kunnen hier onze boodschap, activiteiten en onze sociale projecten uiteenzetten en de jongeren uitnodigen voor onze activiteiten.
- ✠ Het OSJ-Steunfonds werkt ook met een aantal “derdenverenigingen”. Zij ontvangen steun via het OSJ-Steunfonds. We kunnen op de website van deze derdenverenigingen een link naar de OSJ-website laten aanbrengen. Zo worden de belangstellenden doorgestuurd naar onze website waar ze kunnen kennis nemen van de boodschap en de missie van OSJ.
- ✠ We kunnen over OSJ en haar boodschap spreken met “gelijkgestemden” die ook de boodschap van het evangelie belangrijk vinden. We kunnen deze geïnteresseerden ook uitnodigen op onze open vergaderingen om kennis te maken met de orde.
- ✠ Bekendmaking via andere mediakanalen, bv. Radio Maria.
- ✠ OSJ is een oecumenische orde. We kunnen hier meer inspanningen doen en ons bekend maken bij de andere christelijke denominaties.